

Pojištění odpovědnosti za škodu

Za zřetele hodné důvody ve smyslu § 10 odst. 1 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb. lze považovat předem neurčitý okruh situací, které existují objektivně a vyvolávají na účastníka nehody takový tlak, že splnění oznamovací povinnosti je proti tomu méně podstatnou záležitostí. Půjde např. o zdravotní důvody účastníka nehody, ať již nehodě předcházely či jí byly vyvolány, zdravotní potíže osob blízkých, které musí řešit apod.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 5008/2015, ze dne 28.2.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group, se sídlem v P., zastoupené Mgr. T.Š., advokátem se sídlem v P., proti žalované ARPEK s. r. o., se sídlem v H.K., zastoupené Mgr. R.M., advokátem se sídlem v H.K., o zaplacení částky 60.898 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 9 C 340/2012, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 6. 2015, č. j. 19 Co 138/2015-107, tak, že rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 10. 12. 2014, č. j. 9 C 340/2012-81, a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 6. 2015, č. j. 19 Co 138/2015-107, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 10. 12. 2014, č. j. 9 C 340/2012-81, ve znění opravného usnesení ze dne 22. 1. 2015, č. j. 9 C 340/2012-92, zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala po žalované zaplacení 60.898 Kč s příslušenstvím (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. výroku).

K odvolání žalobkyně odvolací soud rozsudkem v záhlaví uvedeným rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

Odvolací soud uvedl, že situace, kdy žalovaná jako provozovatel vozidla objektivně nemůže pojistiteli sdělit jméno řidiče, který řídil jeho vozidlo v okamžiku, kdy došlo k dopravní nehodě, jelikož jméno tohoto řidiče nezná, zakládá důvody zřetele hodné předpokládané ustanovením § 10 odst. 1 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb., zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů, pro které pojištěný nesplnil v celém rozsahu svou oznamovací povinnost. Odvolací soud se tak plně ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně. Dopravní nehodou došlo ke vzniku objektivní odpovědnosti žalované jako provozovatele předmětného vozidla. Jelikož měla žalovaná řádně uzavřenou pojistnou smlouvu na základě zákonného pojištění, poškozenému plnila žalobkyně coby pojistitel. Žalované však dopravní nehodou vznikla rovněž informační povinnost vůči pojistiteli dle § 8 zákona č. [168/1999](#) Sb., jenž stanoví, že pojištěný (zde žalovaná) v případě pojistné události je povinen bez zbytečného odkladu pojistiteli oznámit, že došlo ke škodné události s uvedením skutkového stavu týkajícího se této události, včetně určení totožnosti osoby, která vozidlo v době dopravní nehody řídila. Jestliže by pojištěný svoji povinnost nesplnil bezdůvodně a v důsledku toho byla snížena možnost řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 zákona č. [168/1999](#) Sb., vzniklo by pojistiteli vůči pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil. Této povinnosti žalovaná nedostála, neboť nesdělila pojistiteli jméno osoby, jež vozidlo řídila. Soudy obou stupňů však shodně konstatovaly, že tak žalovaná neučinila bezdůvodně, nýbrž proto, že totožnost řidiče objektivně neznala. Žalovaná přenechala předmětné vozidlo k užívání V. V., který následně dne 23.

12. 2011 předal řízení třetí osobě jménem Z. (takřčený „H.“), jehož příjmení si nepamatuje, a který způsobil v onen den dopravní nehodu a z místa nehody utekl. V. V. jel s onou osobou jako spolujezdec. Žalovaná nenese žádnou odpovědnost za to, že vypůjčitel V. V. umožnil třetí osobě, aby vozidlo řídila, ačkoliv nezná její totožnost, ani nenese žádnou odpovědnost za to, že řidič vozidla od dopravní nehody utekl. Oba soudy dané okolnosti vypůjčky kvalifikovaly jako důvod zřetele hodný ve smyslu § 10 odst. 1 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb., pro který nelze žalobkyni postižní nárok pojistitele přiznat.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání s tím, že je považuje za přípustné dle ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), jelikož napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Žalobkyně ve svém dovolání namítá nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem, jelikož jednání žalované svou povahou nejenom ztížilo možnost řádného šetření pojistitele, ale tuto zcela zmařilo a považuje chování žalované za hrubé a závažné porušení zákona, kterým došlo k naplnění podmínky pro uplatnění regresního nároku dle ustanovení § 10 odst. 1 písm. e) zák. č. [168/1999](#) Sb. Dle mínění dovolatelky skutečnost, že vozidlo bylo provozovatelem svěřeno k jízdě jiné osobě, která jej svěřila osobě další, přičemž provozovateli není známo, komu se nakonec vozidlo dostalo do dispoziční sféry, nemůže naplňovat důvody, jež jsou hodny zvláštního zřetele pro nesplnění povinnosti dle ustanovení § 10 odst. 1 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb. Právní kvalifikace této skutečnosti ze strany odvolacího soudu i soudu prvního stupně tak byla nesprávná.

K dovolání žalobkyně se žalovaná dle obsahu spisu nevyjádřila.

Nejvyšší soud se jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., zabýval přípustností dovolání.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Dle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť rozhodnutí odvolacího soudu závisí na řešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, tedy zda za zřetele hodný důvod vylučující uplatnění postižního práva pojistitele vůči pojištěnému ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb. lze považovat situaci, kdy provozovatel vozidla (pojištěný) neoznámí pojistiteli totožnost řidiče, který řídil vozidlo během dopravní nehody, ani osoby, které vozidlo poskytl.

Podle § 8 odst. 1 až 3 zákona č. [168/1999](#) Sb. má pojištěný tzv. oznamovací povinnost vůči pojistiteli, jež jej zavazuje oznámit pojistiteli, že došlo ke škodné události s uvedením skutkového stavu týkajícího se této události. Je zřejmé, že součástí této oznamovací povinnosti popisující skutkový stav pojistné události, je i sdělení totožnosti řidiče vozidla během dopravní nehody v případě, že tímto řidičem nebyl sám pojištěný.

K povinnosti pojištěného sdělit jméno řidiče se vyjádřil i Ústavní soud v nálezu ze dne 24. 1. 2013, sp. zn. III. ÚS 3162/12, kdy mj. uvedl, že odmítnutí uvedení skutkového stavu včetně určení totožnosti osoby, která vozidlo v době dopravní nehody řídila, s odvoláním se na to, že v okamžiku dopravní nehody vozidlo řídila osoba blízká dle čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, nelze považovat za důvodné odmítnutí splnění této povinnosti. Občanskoprávní důsledky plynoucí pro pojištěného z nesplnění jeho povinnosti informovat pojistitele o skutkovém stavu škodní události (včetně toho, kdo řídil vozidlo), musí nést sám pojištěný. Zásada rovnosti smluvních stran vylučuje, aby jedna ze smluvních stran byla privilegována tím, že nesplnění její smluvní informační povinnosti jí bude tolerováno s odkazem na princip nemo tenetur se ipsum accusare; takový postup by vedl ke znevýhodnění druhé smluvní strany.

Ustanovení § 10 odst. 1 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb. potom stanoví postěžní právo pojistitele vůči pojištěnému, za nějž pojistitel plnil, jestliže tento bez zřetele hodného důvodu nesplnil svoji povinnost podle § 8 odst. 1, 2 a 3 zákona č. [168/1999](#) Sb., a v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 zákona č. [168/1999](#) Sb.

Za zřetele hodné důvody ve smyslu § 10 odst. 1 písm. e) zákona č. [168/1999](#) Sb. lze považovat předem neurčitý okruh situací, které existují objektivně a vyvolávají na účastníka nehody takový tlak, že splnění oznamovací povinnosti je proti tomu méně podstatnou záležitostí. Půjde např. o zdravotní důvody účastníka nehody, ať již nehodě předcházely či jí byly vyvolány, zdravotní potíže osob blízkých, které musí řešit apod. (shodně v literatuře srov. takový výklad důvodů zřetele hodných podle písm. d) ustanovení § 10 odst. 1 aplikovatelný i podle písm. e) citovaného ustanovení Jandová, L., Vojtek, P.: Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 233).

Ústavní soud v citovaném nálezu ze dne 24. 1. 2013, sp. zn. III. ÚS 3162/12, akcentoval hledisko důvodnosti případného nesdělení jména řidiče. Kromě např. výše zmíněného zdravotního stavu pojištěného, takovými okolnostmi vedoucími k důvodnému nesdělení jména řidiče mohou být zejména takové situace, kdy se vozidlo ocitne v dispoziční sféře druhé osoby nezávisle na vůli či zcela proti vůli provozovatele vozidla. Typicky může jít o případy odcizení vozidla.

V souzené věci šlo však o situaci jinou. Žalovaná jako pojištěný byla povinna bez zbytečného odkladu písemně oznámit žalobkyni jako pojistiteli, že došlo ke škodní události s uvedením skutkového stavu týkajícího se této události, včetně určení totožnosti osoby, která vozidlo v době dopravní nehody řídila. Ze skutkových zjištění soudů přitom vyplývá, že nesdělela ani jméno osoby, které vozidlo měla poskytnout. Pokud tuto svoji povinnost tedy nesplnila bezdůvodně a v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 zákona č. [168/1999](#) Sb., vzniklo pojistiteli proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil.

Z výše uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný, a proto Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu, včetně závislých výroků o náhradě nákladů řízení, zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, se vztahují i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Hradci Králové) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušeni řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)